

UCHWAŁA NR XXX/771/26
RADY MIEJSKIEJ WROCŁAWIA
z dnia 23 kwietnia 2026 r.

w sprawie rozpatrzenia petycji dotyczącej pomników przyrody

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2025 r. poz. 1153 i 1436 oraz z 2026 r. poz. 252) oraz art. 9 ust. 2 i art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) Rada Miejska Wrocławia uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Nie uwzględnia się petycji Pana (dane zanonimizowano) z dnia 7 lutego 2026 r. złożonej w interesie publicznym w sprawie dostosowania aktów prawnych tworzących pomniki przyrody na terenie Gminy Wrocław do aktualnego stanu prawnego oraz wprowadzenia do Programów Ochrony Środowiska szczegółowej regulacji zapewniającej prawidłową ochronę pomników przyrody.

2. Uzasadnienie rozstrzygnięcia zawarte zostało w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Upoważnia się Przewodniczącą Rady Miejskiej Wrocławia do zawiadomienia Wnoszącego petycję o sposobie rozpatrzenia petycji przez Radę.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Wiceprzewodniczący Rady
Miejskiej Wrocławia

Łukasz Olbert

Załącznik
do uchwały nr XXX/771/26
Rady Miejskiej Wrocławia
z dnia 23 kwietnia 2026 r.

Petycją z dnia 7 lutego 2026 r. Pan (dane zanonimizowano) (dalej: Wnoszący petycję) zaproponował przyjęcie przez Radę Miejską Wrocławia uchwały porządkującej kwestie pomników przyrody na terenie Gminy Wrocław oraz wprowadzenia do programu ochrony środowiska szczegółowej regulacji zapewniającej prawidłową ochronę pomników przyrody.

Petycja dotyczy dwóch kwestii:

- 1) dostosowania aktów prawnych tworzących pomniki przyrody, wydanych na nieobowiązujących już przepisach, do aktualnego stanu prawnego oraz
- 2) wprowadzenia do Programów Ochrony Środowiska zapisów o charakterze wykonawczym, dotyczących w szczególności przeglądów pomników przyrody.

Uzasadniając petycję Wnoszący petycję podniósł, że w całej Polsce dochodzi do licznych przypadków fizycznego braku drzew pomnikowych, braku oznakowania, niedostosowania zapisów ewidencyjnych do stanu faktycznego czy niezgodności danych w Centralnym Rejestrze Form Ochrony Przyrody. Zdaniem Wnioskodawcy przykłady takich sytuacji zebranych z wielu gmin w różnych województwach potwierdzają, że bez systematycznych i udokumentowanych wizytacji, ochrona pomników jest iluzoryczna.

Zgodnie z art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz .U. z 2018 r. poz. 870; dalej: ustawa), przedmiotem petycji może być żądanie, w szczególności, zmiany przepisów prawa, podjęcia rozstrzygnięcia lub innego działania w sprawie dotyczącej podmiotu wnoszącego petycję, życia zbiorowego lub wartości wymagających szczególnej ochrony w imię dobra wspólnego, mieszczących się w zakresie zadań i kompetencji adresata petycji.

Przepisy ustawy w art. 4 rozstrzygnęły o formie petycji oraz jej treści. Zgodnie z ust. 2 cyt. przepisu, petycja powinna zawierać:

- 1) oznaczenie podmiotu wnoszącego petycję; jeżeli podmiotem wnoszącym petycję jest grupa podmiotów, w petycji należy wskazać oznaczenie każdego z tych podmiotów oraz osobę reprezentującą podmiot wnoszący petycję;
- 2) wskazanie miejsca zamieszkania albo siedziby podmiotu wnoszącego petycję oraz adresu do korespondencji; jeżeli podmiotem wnoszącym petycję jest grupa podmiotów, w petycji należy wskazać miejsce zamieszkania lub siedzibę każdego z tych podmiotów;
- 3) oznaczenie adresata petycji;
- 4) wskazanie przedmiotu petycji.

Pod względem formalno-prawnym petycja spełnia wymagania stawiane przez ustawę o petycjach.

Stanowisko w imieniu Prezydenta pismem z dnia 24 marca 2026 r. przedstawił Zastępca Dyrektora Departamentu Strategii i Zrównoważonego Rozwoju (dalej: Dyrektor).

W odniesieniu do kwestii pierwszej Dyrektor wskazał, co następuje:

Problematyka dostosowania aktów prawnych tworzących pomniki przyrody, wydanych na nieobowiązujących już przepisach, do aktualnego stanu prawnego, została przez Gminę Wrocław zidentyfikowana i działania dostosowawcze są prowadzone.

W dniu 26 maja 2022 r. Rada Miejska Wrocławia podjęła 35 uchwał w sprawie form ochrony przyrody, w tym jedną w sprawie użytku ekologicznego – dwóch zbiorników wodnych wraz z otaczającym terenem leśnym położonych na terenie Janówka, obręb Pracze Odrzańskie oraz 34 uchwały w sprawie pomników przyrody.

W stosunku do form ochrony przyrody (pomniki przyrody i użytki ekologiczne) ustanowionych przed 2 lutego 2001 r. istniała konieczność dokonania analizy aktów normatywnych pod kątem potrzeby ich zmian,

ze względu na upływ czasu i zmianę przepisów zawierających np. katalog zakazów wynikający z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody.

Podjęcie przedmiotowych uchwał miało na celu zastosowanie katalogu zakazów zawartych w art. 45 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2022 r. poz. 916), a także określenie sprawującego nadzór nad przedmiotową formą ochrony przyrody – obowiązek ten wynika z art. 44 ust. 2 ustawy o ochronie przyrody.

W odniesieniu do kwestii drugiej:

Dyrektor podniósł, że treść aktu podjętego na podstawie art. 17 ustawy Prawo ochrony środowiska ma charakter programowy, kierunkowy, wyznaczający cele, które zamierza się osiągnąć w ramach prowadzonej polityki ochrony środowiska. Jego rolą nie jest więc konkretyzacja uprawnień i obowiązków określonych podmiotów, tylko wyrażenie pewnych dążeń i kursu działania. Jest to akt o charakterze jedynie opisowym, wyrażającym pewne postulaty, a nie akt narzucający zobowiązania na konkretne podmioty czy osoby (por. wyrok WSA w Rzeszowie z 15.10.2024 r. sygn. akt II SA/Rz 756/24).

Ponadto wskazał, że Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego (dalej: Wydział) na mocy pełnomocnictwa udzielonego przez Prezydenta Wrocławia Dyrektorowi tego Wydziału pełni nadzór nad wszystkimi pomnikami przyrody Wrocławia i realizuje zadania związane z utrzymaniem przedmiotowych form ochrony przyrody. Z tego względu Wydział monitoruje stan pomników przyrody na terenie miasta, zleca wszelkie niezbędne prace w ramach ochrony czynnej pomników przyrody, a także jest odpowiedzialny za sposób i jakość ich wykonania. Wszystkie istniejące na terenie miasta pomniki przyrody są wpisane do Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody i fizycznie znajdują się w terenie.

Jedną z podstawowych zasad ochrony przyrody jest tzw. „zasada pierwszeństwa natury” – tj. priorytetu dla osiągnięcia celów ochrony w wyniku naturalnych procesów. Zasady te Wydział uwzględnia w zakresie i technikach współczesnej pielęgnacji drzew pomnikowych, z zachowaniem bezpieczeństwa osób i mienia. Dyrektor podkreśliła, że w ramach ochrony czynnej pomników przyrody we Wrocławiu, na podstawie zaleceń wykwalifikowanych specjalistów, przeprowadza się szereg zabiegów pielęgnacyjnych i wykonuje specjalistyczne badania. Pomniki przyrody, ze względu na swoją wysoką wartość przyrodniczą i utraconą łatwość regeneracji, są traktowane ze szczególną ostrożnością.

Nowoczesne metody pielęgnacji drzew zakładają, iż cięcia sanitarne drzew starych powinny być wykonywane w minimalnym zakresie, wyłącznie dla zapewnienia bezpieczeństwa w otoczeniu drzewa. Minimalizacja ilości cięć w koronach jest zasadna z punktu widzenia stanu zdrowotnego drzew, gdyż stare drzewa źle znoszą cięcia, a każde uszkodzenie mechaniczne może stać się drogą wnikania patogenów i w konsekwencji osłabienia drzewa. Najczęściej usuwany jest niestabilny susz gałęziowy i konarowy, kontrolowany stan rozwidleń, dokonywana jest inspekcja stanu zdrowotnego drzew. W przypadku konieczności zredukowania zagrażających konarów lub gałęzi, cięcia wykonuje się naśladując naturalne złamania występujące podczas wichury. Uszkodzenia te tworzą rany szarpane wzdłuż włókien, z pozostawieniem licznych drobnych pęknięć i klinów, stwarzających naturalne warunki siedliskowe dla mikro i makroorganizmów. Dodatkowo, zastosowane praktyki mają na celu utrzymanie naturalnego wyglądu drzewa. W szczególnych przypadkach, gdy zbyt mocno rozbudowana korona może stanowić zagrożenie dla otoczenia, podejmuje się decyzje o stopniowej redukcji obwodowej korony.

Częstym zabiegiem stosowanym w celu wzmocnienia mechanicznego koron jest instalacja wiązań elastycznych i statycznych, służących do zminimalizowania sił działających w koronie i zabezpieczenia konarów przed ewentualnym upadkiem.

Pomniki przyrody są również poddawane badaniom specjalistycznym, przede wszystkim próbie obciążeniowej (tensometrycznej) i badaniu tomografem sonicznym.

Pielęgnację i badania pomników przyrody powierza się najlepszym, zaufanym firmom arborystycznym, stosującym metody propagowane przez Europejską komisję ds. Drzew (European Arboricultural Council-EAC) oraz Ogólnoświatowe Międzynarodowe Towarzystwo ds. Drzew (International Society of Arboriculture – ISA).

Jednocześnie należy wziąć pod uwagę, że nie wszystkie pomniki przyrody wymagają prowadzenia działań w takim samym zakresie. Drzewa rosnące w naturalnych ekosystemach, takich jak lasy, funkcjonują w warunkach, do których są ewolucyjnie przystosowane i nie stanowią zagrożenia. W takich warunkach ingerencja człowieka nie jest konieczna, a czasem wręcz zaburza naturalne procesy. Inne ryzyka dotyczą drzew znajdujących się w przestrzeni publicznej, przy drogach, na placach zabaw czy w pobliżu budynków

ponieważ mogą stanowić zagrożenie i rosną w trudniejszych warunkach (uboga gleba, ograniczona przestrzeń, zanieczyszczenia). Wobec tych pomników przyrody, ze względów bezpieczeństwa, z większą częstotliwością prowadzi się zabiegi pielęgnacyjne i ratunkowe. Również stan zdrowotny poszczególnych obiektów skorelowany z przynależnością gatunkową ma wpływ na częstotliwość monitorowania drzew. Odgórne ustalanie częstotliwości przeglądów pomników przyrody nie ma podstaw merytorycznych, ze względu na indywidualne podejście do poszczególnych obiektów podlegających ochronie.

Dyrektor wskazał również, że realizacja zadania „Ocena realizacji zadań dotyczących form ochrony przyrody” była przedmiotem audytu wewnętrznego prowadzonego w tut. Wydziale w latach 2020 – 2022.

Przedmiotowym zakresem audytu zostały objęte dokumenty związane z:

- 1) ustanawianiem form ochrony przyrody;
- 2) utrzymywaniem form ochrony przyrody;
- 3) znoszeniem form ochrony przyrody.

Celem zadania była analiza i ocena realizacji zadań związanych z ustanawianiem, utrzymywaniem i znoszeniem form ochrony przyrody, w tym ocena zgodności działania z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa i regulacjami wewnętrznymi.

W trakcie audytu kontrolowano m.in.: fizyczne istnienie pomników przyrody w terenie, oznakowanie pomników przyrody, realizację wniosków o ustanowienie pomników przyrody, prawidłowość przesyłania informacji do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i uaktualnianie Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody, aktualizowanie danych w Systemie Informacji Przestrzennej Wrocławia. Audyt wykazał, iż mechanizmy kontrolne funkcjonujące w obszarze poddanym badaniu są wystarczające.

Mając na uwadze powyższe, Rada Miejska Wrocławia przyjęła w całości złożone przez Dyrektora wyjaśnienia i uznała, że petycja nie zasługuje na uwzględnienie.

Rada Miejska postanawia jak w § 1 niniejszej uchwały.